

Наукові перспективи
Видавнича група

В своїй хаті
своя й правда,
І сила, і воля.

Т. Шевченко

НАУКОВІ ПЕРСПЕКТИВИ

СЕРІЯ: "ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ", СЕРІЯ: "ПРАВО", СЕРІЯ: "ЕКОНОМІКА",
СЕРІЯ: "ПЕДАГОГІКА", СЕРІЯ: "ПСИХОЛОГІЯ", СЕРІЯ: "МЕДИЦИНА"

Підготовлено у співпраці з
Українською школою
архетипіки

Випуск 5(35)

2023

*Громадська наукова організація
«Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління»*

Громадська організація «Асоціація науковців України»

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

Наукові перспективи

*(Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Медицина», Серія «Педагогіка», Серія «Психологія»)*

Випуск № 5(35) 2023

Київ – 2023

*Public Scientific Organization
"Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration"*

Public Organization "Association of Scientists of Ukraine"

within the work of the Publishing Group "Scientific Perspectives"

Scientific Perspectives

*(Series "Public Administration", Series "Law", Series "Economics",
Series "Medicine", Series "Pedagogy", Series "Psychology")*

Issue № 5(35) 2023

Kiev – 2023

ISSN (print) 2708-7530

DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-5\(35\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-5(35))

Наукові перспективи: журнал. 2023. № 5(35) 2023. С.883

Містить матеріали XIV Міжнародного теоретико-методологічного семінару та XI міжнародного конкурсу молодих науковців за темою: "Архетипіка і публічне управління"

*Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 24.09.2020 р.
№ 1188 журналу присвоєно категорію "Б" із галузей науки:
державне управління, право та економіка*

*Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021
№ 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології*

Рекомендовано до друку Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 26.05.2023, № 13/5-23)

Свідectво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія KB № 24436-14376P від 09.06.2020 р.

Журнал видається за підтримки Міжнародного економічного інституту (Есеніце, Чехія) та
КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва"

Журнал заснований з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні та за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку державного управління, права, економіки, психології, педагогіки та медицини. Видання розраховано на дослідників, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, магістрів, фахівців-практиків.

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор:

**Жукова Ірина
Віталіївна**

кандидат наук з державного управління, доцент, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор президії громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління». Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, Лауреат премії імені Івана Франка у галузі інформаційної діяльності, Лауреат Всеукраїнської премії «Інновація в освіті — 2018», м. Київ, Україна

Заступники Головного редактора:

Романенко Євген Олександрович — доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, проректор Національного авіаційного університету, президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна);

Непомнящий Олександр Михайлович — доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, професор, Дійсний член Академії будівництва України, професор кафедри архітектури і просторового планування Національного авіаційного університету (Київ, Україна). Заслужений будівельник України, Почесний працівник будівництва та архітектури, державний службовець 3 рангу (Київ, Україна);

Федоренко Владислав Леонідович — доктор юридичних наук, професор, DrHb - доктор хабілітований наук правничих (Польська академія наук), Заслужений юрист України, Заступник директора - завідувач Київського відділення Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса» (Київ, Україна);

Дацій Олександр Іванович — доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна);

Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (Київ, Україна);

Макаренко Олександр Миколайович — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна).

Редакційна колегія:

Арошидзе Паата — доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Держаного університету імені Шота Руставелі (Грузія);

Ахметова Лайла Сейсембековна — доктор історичних наук, професор політології, професор кафедри ЮНЕСКО, міжнародної журналістики і медіа в суспільстві факультету журналістики Казахського Національного університету (КазНУ) ім. аль-Фарабі (Казахстан);

Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна);

Балахтар Катерина Сергіївна — здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна);

Бурик Зоряна Михайлівна — доктор наук з державного управління, старший викладач кафедри регіонального управління та місцевого самоврядування Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна);

Вашека Тетяна Володимирівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Шашіца в Пілі (м. Піла, Польща);

Вдовіна Олена Олександрівна — кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент кафедри українознавства, культури та документознавства Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, Україна);

Гбур Зоряна Володимирівна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна);

Долгова Олена Миколаївна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Гвожджев'їч Сильвія — кандидат наук, кафедра адміністрації та національної безпеки Державної професійної вищої школи ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща);

Головач Наталія Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна);

Гудзенко Ганна Володимирівна — кандидат медичних наук, асистент кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна);

Гуменникова Тамара Рудольфівна — доктор педагогічних наук, професор, директор Придунайської філії Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна);

Гечбаія Бадрі Нодаровіч — доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Батумського державного університету ім. Шота Руставелі (Грузія);

Дегтяр Андрій Олегович — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та підприємництва Національного аерокосмічного університету імені М.С. Жуковського, Заслужений діяч науки і техніки України (Харків, Україна);

Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна);

Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна);

Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Кайдашев Роман Петрович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна);

Кобець Дмитро Леонтійович - кандидат економічних наук (доктор філософії), доцент Хмельницького національного університету, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування (м. Хмельницький, Україна);

Коляденко Ніна Володимирівна — доктор медичних наук, доцент, завідувач кафедри медичної психології Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна);

Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (Київ, Україна);

Лігоцький Анатолій Олексійович — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна);

Лич (Назарук) Оксана Миколаївна — доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Мальцев Дмитро Валерійович — кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна);

Мельник Володимир Степанович — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна);

Мідельський Сергій Людвигович — професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан);

Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща);

Мотренко Тимофій Валентинович — доктор філософських наук, професор, професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом, Академік Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна);

Нікульчев Микола Олександрович — доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри історії та права ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» (Покровськ, Донецька область, Україна);

Недбалек Карел — доктор філософії (PhD) в галузі права, доцент, професор Європейського професійного докторату, MBA, адвокат (Чехія);

Новак-Каляєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президенті України (Львів, Україна);

Носирєв Олександр Олександрович — кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Харків, Україна);

Орел Марія Григорівна — доктор наук з державного управління, професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна);

Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, професор кафедри аналітичної економіки та природокористування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (Київ, Україна);

Пархоменко-Куцевіл Оксана Ігорівна — доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна);

Перестюк Інга Миколаївна — кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна);

Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Київ, Україна);

Радзіховська Наталія Станіславівна — кандидат медичних наук, лікар вищої категорії, завідувач відділенням неврології КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м. Києва", асистент кафедри неврології НМУ імені О.О. Богомольця (Київ, Україна);

Савенко Олена Анатоліївна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і права Дніпровського державного аграрно-економічного університету, членкиня громадської наукової організації "Фінансово-економічна наукова рада" (Київ, Україна);

Ситник Григорій Петрович — доктор наук з державного управління, кандидат технічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри державного управління Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна);

Стовба Тетяна Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та морського права Херсонської державної морської академії (Херсон, Україна);

Тимошенко Наталія Юрївна — кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (м. Київ, Україна);

Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна);

Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна);

Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Цимбалюк Руслан Степанович — кандидат медичних наук, доцент кафедри загальної хірургії № 1 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №2 (Київ, Україна);

Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна);

Шаповалова Алла Миколаївна - кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри філософії та історії Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського (Київ, Україна);

Якимчук Аліна Юрївна — доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна);

Яковицька Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна).

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори

© автори статей, 2023

© Громадська наукова організація «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління», 2023

© Громадська організація «Асоціація науковців України», 2023

© Видавнича група «Наукові перспективи», 2023

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Державне управління»

Бельська Т.В., Лашкіна М.Г. <i>МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ДИСКУРС ФАКТОРУ КОНВЕРГЕНЦІЇ СУЧАСНОГО ПОСТМОДЕРНОГО СВІТУ: ВІДОБРАЖЕННЯ У ПУБЛІЧНОМУ КОМУНІКАТИВНОМУ ПРОСТОРІ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ</i>	16
Гавкалова Н.Л., Гордієнко Л.Ю. <i>МАСОВА ДЕЛІКВЕНТНА ПОВЕДІНКА ЯК ПЕРЕШКОДА НА ШЛЯХУ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ МОДЕЛІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	32
Голованова Н.В. <i>«SLOW LIFE» і «DIE-IN» ЯК ЯВИЩА АНТРОПОЦЕНТРИЗМУ У ПЕРІОДИ ІСТОРИЧНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ</i>	49
Новаченко Т.В., Сурай І.Г. <i>АВТОРИТАРНИЙ ТИП ОСОБИСТОСТІ: ЗЛОЧИННА ВЧИНКОВІСТЬ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ</i>	65
Олійник Н.В. <i>АРХЕТИПНА ПРИРОДА ДЕЛІНКВЕНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЇЇ ПРОЯВИ</i>	75
Солнишкіна А.А. <i>СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ГЕНОЦИДУ</i>	95
Юшин С.О. <i>АРХЕТИПКА СВІДОМОГО ТА НЕСВІДОМОГО УНИКАННЯ ДЕЛІНКВЕНТОМ ЧИННОЇ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: ЦИВІЛЬНІ ТА ВОЄННІ АСПЕКТИ</i>	107
Halynska A.V. Zhao Bingxu <i>CONFLICT PRINCIPLE AND PSYCHOLOGY OF MANAGEMENT SPORTS STADIUM IN CHINA</i>	121

- Акімова Л.М., Акімов О.О.** 133
ПРАВОВА СВІДОМІСТЬ ТА КУЛЬТУРА ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ СЕРЕД ПРЕДСТАВНИКІВ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ, СУДДІВ, ЮРИСТІВ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ В УКРАЇНІ
- Гиренко Л.А.** 144
ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: МІЖНАРОДНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТИ
- Денисюк Л.М.** 159
ЗАСТОСУВАННЯ СИНТЕЗУ ЦИКЛУ ШУХАРТА-ДЕМІНГА І ФІЛОСОФІЇ КАЙДЗЕН В ЯКОСТІ МОДЕЛІ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОЦЕСУ ПОЛІПШЕННЯ МЕХАНІЗМУ ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА, БІЗНЕСУ ТА ВЛАДИ В ОСОБЛИВОСТЯХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДРОДЖЕННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ
- Дзюба Т.В.** 171
АНАЛІЗ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ: ДОСВІД ТА ВИКЛИКИ
- Єманов В.В.** 182
ІННОВАЦІЙНІ АНТИКОРУПЦІЙНІ СКЛАДОВІ МЕХАНІЗМІВ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИЛ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ
- Іванов А.В.** 194
РОЛЬ ЦЕНТРІВ ЗАЙНЯТОСТІ В РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН
- Лукашевський Ю.О.** 206
УЧАСТЬ МЕШКАНЦІВ В УПРАВЛІННІ МІСТОМ. ДОСВІД ЛЬВОВА ВІД ЗАСНУВАНУВАННЯ МІСТА ДО 1939 РОКУ.
- Лукашук Л.С.** 217
НАПРЯМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ УКРАЇНИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Прокопенко Н.І., Лазарева А.О., Мунтян Л.Я. <i>РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У ВОЄННИЙ ПЕРІОД</i>	228
Пшенична Т.В. <i>ЗАСТОСУВАННЯ КЛАСТЕРНОГО ПІДХОДУ В ОРГАНІЗАЦІЇ СПІВРОБІТНИЦТВА МУНІЦИПАЛІТЕТІВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ</i>	242
Скорик Г.І., Станько Л.І. <i>ПРОБЛЕМИ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ В УКРАЇНІ</i>	259
Стороженко Л.Г. <i>НЕТОКРАТИЧНІ ПІДХОДИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ</i>	275
Струбицький Р.П. <i>МЕТОДИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ СПОРІДНЕНИХ МЕДІА-РЕСУРСІВ ТА ДЖЕРЕЛ ВПЛИВУ</i>	288
Хватова О.Г. <i>УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ОСВІТИ: РОЗУМІННЯ ОСНОВНИХ МЕХАНІЗМІВ І ПРИНЦИПІВ</i>	300
Цигилик Н.В., Чурсінов О.А. <i>ВИКОРИСТАННЯ ВПЛИВУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА МОТИВАЦІЮ ПЕРСОНАЛУ У РОЗВИНУТИХ КРАЇНАХ: ДОСВІД ДЛЯ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ</i>	312

СЕРІЯ «Економіка»

Вичівський П.П., Маланюк Т.З., Орлова В.В., Коретчук Я.В. <i>СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ</i>	326
Герасименко Ю.С., Велієва В.О. <i>ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНЕ ВИРОБНИЦТВО ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ</i>	338

Домашенко С.В., Морозов Д.М., Пугачов В.М. <i>СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ</i>	349
Дубель М.В., Рязанов М.Р. <i>ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	361
Зварич І.Т., Зварич О.І., Дмитришин Л.І. <i>ІНВЕСТИЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ</i>	372
Клімова І.О., Архипова Т.В., Тарасов І.Ю. <i>МАРКЕТИНГ ТА БРЕНДИНГ РЕГІОНІВ</i>	386
Люта Д.А., Товстоп'ятко Ф.Ф., Парій С.Б. <i>ПОХОДИ ВИХІДНОГО ДНЯ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ СПОРТИВНОГО ПІШОХІДНОГО ТУРИЗМУ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ</i>	402
Мамчур О.І., Ванда І.В. <i>МІСЦЕ ЦЕНТРАЛЬНОЇ АЗІЇ У СВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ: ЕКОНОМІКО-ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ</i>	414
Михайловина С.О., Кучеренко Т.Є., Матрос О.М., Андрусак В.М. <i>МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ВИРУЧКИ ЗА МСФЗ 15 «ДОХІД ВІД ДОГОВОРІВ З КЛІЄНТАМИ»</i>	428
Параниця Н.В., Гордієнко Т.В., Судак В.О. <i>СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ОБЛІКУ ЕКОЛОГІЧНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	444
Радченко Г.А., Казанська О.О., Соколова М.Р. <i>СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГУ НЕКОМЕРЦІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ</i>	453
Рахматілласєва К.Б., Пуртов В.Ф. <i>ПРОЦЕСНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ</i>	462

Смолич Д.В. 474
*СУТНІСТЬ ТА ВІДМІННІ ОЗНАКИ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ (BSOS) В СИСТЕМІ НЕУРЯДОВИХ
ОРГАНІЗАЦІЙ (NGO)*

Хоманська М.Р., Яремко І.І. 486
*СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК АКТУАЛЬНИЙ НАПРЯМОК
РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ТА СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНИ*

Чечетова Н.Ф., Тарнавський А.М., Колубай Я.С. 498
*ДО ПИТАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВ ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ КООПЕРАТИВНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА*

Чубарь О.Г., Гапак Н.М., Бойко Я.М., Червак О.Ю. 512
*РЕЛОКАЦІЯ БІЗНЕСУ НА ЗАКАРПАТТЯ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ:
ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ТА ГАЛУЗЕВИЙ ЗРІЗИ*

СЕРІЯ «Право»

Анісімов Н.С., Барінова Д.О., Зуб К.Р. 526
*ОСНОВОПОЛОЖНІ ПРАВА В УКРАЇНІ ТА САУДІВСЬКІЙ
АРАБІЇ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ*

Богів Я.С. 545
*СТАНОВЛЕННЯ ВИБОРНОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ: ПРАВОВИЙ
АСПЕКТ*

Вейц А.М. 554
*ХАРАКТЕРИСТИКА СЛУЖБОВОЇ ОСОБИ АБО ТАКОЇ, ЯКА
ЗДІЙСНЮЄ ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ, ПОВ'ЯЗАНУ З
НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ, ЯКА ВЧИНЯЄ КІБЕРЗЛОЧИН*

Гаран О.В. 566
*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
ЗА ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА*

Грібов М.Л., Шендрик В.В. 580
*ВИКОРИСТАННЯ ЗАВІДОМО НЕПРАВДИВИХ ВІДОМОСТЕЙ
УЧАСНИКАМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ*

- Дараган В.В., Шендрик Ю.В.** 594
*СТАН НАУКОВИХ РОЗРОБОК З ПИТАНЬ ВИКОРИСТАННЯ
КОНФІДЕНЦІЙНОЇ ДОПОМОГИ ГРОМАДЯН ПІД ЧАС
РОЗКРИТТЯ УМИСНИХ ВБИВСТВ*
- Кириченко О.В., Крищенко А.Є.** 608
*ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ КІБЕРПОЛІЦІЇ
ТА ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЩОДО
ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ, ПОВ'ЯЗАНИМ З НЕЗАКОННИМ
ВІДТВОРЕННЯМ ТА РОЗПОВСЮДЖЕННЯМ КОМП'ЮТЕРНИХ
ПРОГРАМ*
- Крушинський С.А., Захарчук В.М.** 619
*СПЕЦІАЛЬНИЙ СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУ-
ШЕННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ*
- Носенко О.В., Таран В.О.** 628
*ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТЕРОРИЗМ ЯК ЗАСІБ
ВПЛИВУ НА СВІДОМІСТЬ СОЦІУМУ*
- Обшалов С.В., Санакоєв Д.Б.** 641
*ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ПІДРОЗДІЛІВ КІБЕРПОЛІЦІЇ
З ОРГАНАМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА
ГРОМАДСЬКІСТЮ У ПРОЦЕСІ ДОКАЗУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У
СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ*
- Панова О.О., Поліщук Д.О.** 653
*ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ
СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ПРОКУРАТУРИ У ВІЙСЬКОВІЙ ТА
ОБОРОННІЙ СФЕРІ*
- Пасічник Я.О., Стрельченко О.Г.** 662
*АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ВНУТРІШНЬО
ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ*

- Плугатир М.В., Мартиненко Д.Б.** 673
**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОРЯДКУ ВИКОНАННЯ ПОСТАНОВ
У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ**
- Половченя А.Б.** 682
**АНАЛІЗ ПРАКТИКИ ВЕРХОВНОГО СУДУ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЩОДО ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРІШЕННЯ
СУДОВИХ СПОРІВ МАЙНОВОГО ХАРАКТЕРУ**
- Рідкобород Ю.В., Мелаш А.С.** 690
**РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В КРИМІНАЛЬНОМУ
ПРОВАДЖЕННІ**
- Розум С.Ю., Левченко В.О.** 701
**ЮРИДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ
ЗАВДАНИХ ФІЗИЧНИМ ОСОБАМ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ**
- Сорока Є.Є., Осадча А.С.** 709
**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ**
- Ханькевич А.М.** 721
**ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ІЛР МОДЕЛІ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У
ВНУТРІШНІЙ БЕЗПЕКОВИЙ СЕКТОР ДЕРЖАВИ – З ЧОГО
ПОЧИНАТИ?**

СЕРІЯ «Психологія»

- Overchuk V.A., Taran A.A.** 729
**PSYCHOLOGICAL DETERMINANTS OF ACADEMIC
PROCRASTINATION OF HIGHER EDUCATION STUDENTS**
- Seidova Shalala Iltizam gizi** 739
**CHARACTERISTICS OF APPLIED COMPUTER TECHNOLOGIES IN
PRIMARY SCHOOL**

- Гапоненко Л.О., Тріпак М.М., Федорчук В.М., Чаркіна О.А.** **749**
ПСИХОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ЕМОЦІЙНОЇ ДЕЗАДАПТАЦІЇ СУЧАСНИХ СТУДЕНТІВ
- Дорожко І.І., Малихіна О.Є., Туріщева Л.В.** **764**
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТА МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ В ЗДОБУВАЧІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- Караджи О.С.** **776**
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ У МОЛОДИХ МАТЕРІВ
- Кернас А.В., Панченко В.О.** **788**
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ОСОБИСТОСТНИХ ФАКТОРІВ НА СПРЯМОВАНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ
- Куліченко В.В.** **800**
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРОНИКЛИВОСТІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ
- Кучманич І.М.** **814**
ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОЇ КОМПОНЕНТИ ВЗАЄМО-СТОСУНКІВ У СИБЛІНГОВІЙ ПІДСИСТЕМІ
- Мазур О.В., Ткаченко І.В., Чепурна В.О.** **825**
ПОСТТРАВМАТИЧНИЙ СТРЕСОВИЙ РОЗЛАД В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ
- Марциняк-Дорош О.М., Васильєва О.А., Слободяник В.І., Березяк К.М., Пасько К.М.** **835**
ПСИХІЧНА ТРАВМАТИЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ВНАСЛІДОК ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЖИТТЄДІЯЛЬНІСТЬ
- Опанасенко Л.А., Захарова Л.Г.** **846**
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗБУДОВИ ІНКЛЮЗИВНОГО ПРОСТОРУ

ISSN (print) 2708-7530

Наукові перспективи № 5(35) 2023

Погоріленко А.В.

*ГУМАНІСТИЧНІ ІДЕЇ В ЗАКОНОДАВСТВІ: ІСТОРИЧНИЙ
ГЕНЕЗИС ТА СУЧАСНІ ПЕРСПЕКТИВИ*

859

Склярєнко С.Р.

*МЕДИТАЦІЯ ЯК ПСИХОЛОГІЧНА ПРАКТИКА РОБОТИ З
ДУХОМ*

872

**Шановні колеги!
Слава Україні! Героям Слава!**

Вітаю Вас із виходом фахового журналу категорії Б «Наукові перспективи», що містить матеріали XIV Міжнародного теоретико-методологічного семінару та XI міжнародного конкурсу молодих науковців за темою: "Архетипіка і публічне управління". Це вже другий спеціалізований номер журналу, що включає статті учасників щорічних наукових заходів Української школи архетипіки.

Можна із задоволенням констатувати, що внесок редакції журналу та його позаштатних авторів є помітним доробком методологічного та науково-методичного забезпечень розвитку науки, захисту фахових інтересів, координації науково-дослідної роботи в Україні.

Ваш високий професіоналізм, прагнення якісно та неупереджено висвітлювати на шпальтах журналу наукові розвідки створили його високий авторитет.

Щиро бажаю Вам здоров'я, щастя, невичерпної життєвої наснаги та амбітного прагнення у Вашій корисній і важливій справі!

З повагою,

**головний редактор,
директор Видавничої групи «Наукові перспективи»,
кандидат наук з державного управління, доцент,
Лауреат премії Президента України для молодих вчених,
Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим**

Ірина Жукова

СЕРІЯ «Психологія»

UDC 159.9.072

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-5\(35\)-729-738](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-5(35)-729-738)

Overchuk Victoriia Anatoliivna Doctor of Economics, Candidate of Psychological Sciences, Professor, Head of Psychology Department, Vasyl' Stus Donetsk National University, Yanhelia St., 4, Vinnytsia, 21050, tel.: (067) 850-11-80, <https://orcid.org/0000-0002-7744-9346>

Taran Amina Andriivna 4th year student of the OP "Psychology" Department of Psychology, Vasyl' Stus Donetsk National University, Yanhelia St., 4, Vinnytsia, 21050, tel.: (097) 852-94-79, <https://orcid.org/0009-0003-9666-0299>

PSYCHOLOGICAL DETERMINANTS OF ACADEMIC PROCRASTINATION OF HIGHER EDUCATION STUDENTS

Abstract. The article is devoted to the psychological determinants of academic procrastination of higher education students, since modern studying in higher education institutions is a stressful period of life, especially in conditions of socio-psychological instability, as it involves intensive daily study loads in the conditions of long-term stress of war. According to the analysis of scientific literature, the indicators of procrastination in students are high and are accompanied not only by a decrease in academic performance but also hurt the psychological well-being of students, determining the decline in their psycho-emotional state. As a result, the study of the phenomenon of procrastination and its causes is becoming increasingly relevant. According to the authors of the article, procrastination turns into a serious problem for higher education students, as they lose opportunities, are stressed, and experience internal disorders. The conditions in which the modern student lives are extreme and stimulate the development of stress. The mechanisms of behaviour formed based on the main provisions of procrastination are considered. Based on the analysis of scientific sources, the main causes of academic procrastination are considered. According to the authors, timely psycho-prophylaxis and psycho-correction of students' procrastination will prevent a decrease in their

academic performance, and development of personal and professional qualities, and will contribute to the competitiveness of future specialists in the modern labour market. Further promising ways to study the academic procrastination of higher education students are highlighted.

Keywords: academic procrastination, students of higher education, behavioural mechanisms, stress, psychological well-being.

Оверчук Вікторія Анатоліївна доктор економічних наук, кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології, Донецький національний університет імені Василя Стуса, вул. Янгеля, 4, м. Вінниця, 21050, тел.: (067) 850-11-80, <https://orcid.org/0000-0002-7744-9346>

Таран Аміна Андріївна студентка 4 курсу ОП «Психологія» кафедри психології, Донецький національний університет імені Василя Стуса, 21050, м. Вінниця, вул. Янгеля, 4, тел.: (097) 852-94-79, <https://orcid.org/0009-0003-9666-0299>

ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ АКАДЕМІЧНОЇ ПРОКРАСТИНАЦІЇ СТУДЕНТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. Стаття присвячена психологічним детермінантам академічної прокрастинації здобувачів вищої освіти, адже сучасне навчання в закладах вищої освіти є стресогенним життєвим періодом, особливо в умовах соціально-психологічної нестабільності, оскільки передбачає інтенсивні повсякденні навчальні навантаження в умовах довготривалого стресу війни. Як засвідчив проведений аналіз наукової літератури, показники прояву прокрастинації у студентської молоді є високим й супроводжуються не лише зниженням академічної успішності, а й загалом негативно впливають на психологічне благополуччя студента, детермінують зниження його психо-емоційного стану. У наслідок цього дослідження феномену прокрастинації і причин його виникнення стає все більш актуальним. На думку авторів статті, прокрастинація обертається серйозними проблемами для здобувачів вищої освіти, оскільки вони втрачають можливості, перебувають під стресом, переживають внутрішній розлад. Умови, в яких протікає життєдіяльність сучасного студента є екстремальними і стимулюючими розвиток стресу. Розглянуті механізм поведінки, що формуються на основі основних положень прокрастинації. На підставі аналізу наукових джерел розглянуті основні причини академічної прокрастинації. На думку авторів, своєчасна психопрофілактика і психокорекція прокрастинації студентів дозволить

запобігти зниженню рівня їх навчальної успішності, розвитку особистісних і професійних якостей, сприятиме конкурентноспроможності майбутнього фахівця на своїй сучасному ринку праці. Виділені подальші перспективні шляхи дослідження академічної прокрастинації здобувачів вищої освіти.

Ключові слова: академічна прокрастинація, здобувачі вищої освіти, механізми поведінки, стрес, психологічне благополуччя.

Statement of the problem. For more than a year, Ukraine has been experiencing an unprovoked attack by the Russian Federation. In real-time, people are dying under fire, buildings are being destroyed, families are being torn apart, and people are going through occupation, violence and torture. More than 10 million Ukrainians were forced to change their place of residence and leave their jobs and studies under pressure. According to the Ministry of Education and Science of Ukraine, as of the beginning of February 2023, more than 3127 educational facilities were damaged by bombing and shelling, including 517 buildings of higher education institutions, of which more than 150 were displaced. Most universities have taken steps to move from physical to online learning to ensure continuity of learning, to enable students to attend classes wherever they are, to study at their own pace, and to return to the lecture recordings at any time. However, despite all the conveniences and opportunities of distance learning, it is necessary to keep in mind its certain challenges and peculiarities, first of all, the need for a high level of organisation and self-motivation of students, which is lacking in the conditions of long-term stress of war. It is during prolonged (chronic) stress that the human brain chooses an energy-saving mode, so the cognitive syndrome of "putting it off until tomorrow" that is procrastination, formed in the mental space, and academic procrastination is a widespread problematic behaviour among higher education students in the current conditions caused by post-quarantine restrictions and martial law.

Analysis of the latest research and publications. The study of procrastination as a psychological phenomenon began in the mid-1980s. It was then that the topic of procrastination attracted the attention of many scientists and became quite popular. Over the past 30 years, the concept of procrastination has included various approaches to interpreting the content of this phenomenon, and numerous empirical studies have been conducted to determine the specifics of the relationship between procrastination and perfectionism, motivation, anxiety, coping strategies, somatic and mental problems, economic instability, professional activity, interpersonal relationships, etc.

The study of various aspects of procrastination has been the subject of numerous works by such domestic and foreign scholars as D. Barns, R. Biri, N. Haraniana, S. Yeniklopov, M. Larskikh, L. Saksa, D. Sedler, J. Haura, R. Hupta,

T. Jackson, L. Dementii, J. Diaz-Morales, L. Pope, O. Sennyk, D. Hershey, C. Wolters, C. Danna, J. Donovan, W. MacCoun, E. Rozblium, S. Silverman, L. Solomon, L. Solynina, A. Shylina, M. Dvornyk, V. Kovylyna, K. Markievich, N. Rudnova, P. Stil and others. However, the peculiarities of academic procrastination during distance learning in modern conditions of psychological instability have not been studied enough and require additional research, because the stressful life period of students, which involves intensive daily study loads, is complicated by the peculiarities of distance education, the requirements for independent processing of a large amount of new material, technical difficulties, etc.

Purpose of the article. The purpose of the article is to investigate the causes and consequences of the phenomenon of procrastination and to identify ways to prevent it.

Presentation of the main material. The modern world is characterised by rapid communication and technological development, globalisation, military conflicts, and new challenges for individuals. As a result, the study of the procrastination phenomenon and its causes is becoming increasingly relevant. Postponement, procrastination, delay - these concepts are familiar to everyone, because at different stages of development, in different areas of life, we sometimes resort to these actions when we are unwilling to fulfil certain assignments and tasks for one reason or another, replacing them with secondary and less useful tasks. Since there is still no unified understanding of the personality's structure and the structure of the psyche, the study of procrastination is also not sufficiently studied. For example, the phenomenon of procrastination, its causes and consequences are considered by researchers from the point of view of different psychological paradigms and with application to other phenomena, such as coping strategies, stress, time modus, unconscious, perfectionism, and others [1].

The paradox of procrastination is that its obvious purpose - to make life easier turns into a serious problem for higher education students, as they lose opportunities, are stressed, and experience internal disorders. The conditions in which a modern student lives are extreme and stimulate the development of stress. This is due to many factors and threats, including military, political, informational, socio-economic, environmental, and natural. Stress is the basis for describing 90% of the causes of the most common diseases in modern society. Procrastination is a form of behaviour that is formed as a defence response to combat anxiety that occurs at the beginning of a task in an attempt to complete the work started or a mechanism for coping with anxiety that accompanies the beginning or completion of a task or decision-making. Procrastination is not based on the laziness of young people but on complex, deeply personal experiences associated with stressful situations (real or internal) and anxiety that accompany them constantly, which can lead to neurotic

disorder, depression and psychosomatic diseases, the nature of which is revealed by A. Maneghetti [2].

Thus, procrastination can be seen as a special way of coping with a stressful situation. Most often, especially during the student period, such a situation can be the situation of evaluating the subject's activities or results, especially under the long-term stress of war. In addition to external evaluation, a young person tends to evaluate himself or herself, and in the case of high expectations and demands from himself or herself, provided that he or she has extremely high standards, he or she will expect a perfect result when performing any task.

G. Ainslie proposed a similar interpretation of the phenomenon under study. The scientist views procrastination as a "basic impulse", emphasising that among a wide range of tasks, people tend to choose those that involve a quick positive result. In this regard, a procrastinator is a person with a fixed habit of performing short-term tasks, the implementation of which allows you to feel immediately satisfied with the work done. At the same time, such a habit becomes an obstacle to achieving important long-term life goals that involve more significant but time-delayed rewards [3].

M. Silver and J. Sabini argue that the postponement of cases that has a rational basis should not be interpreted as procrastination. According to scholars, this construct is inherently irrational and involves the inclusion of a person in an activity that is insignificant to him or her, with full awareness of the urgent need to perform urgently a more important task [4].

The mechanism of behaviour formed based on such provisions includes:

- a) a decision to postpone the case;
- b) a promise to complete it later;
- c) replacing the postponed task with another activity;
- d) finding excuses for inaction to get rid of the guilt feeling.

N. Milgram proposed the first classification of procrastination types in co-authorship with J. Bathory and D. Maurer, who identified five main types of procrastination [5]:

1. Every day or daily procrastination, which is associated with postponing everyday tasks and routine duties.
2. Procrastination in making decisions, even minor ones.
3. Neurotic procrastination is associated with postponing vital decisions.
4. Compulsive procrastination, which includes every day, behavioural and decision-making procrastination. All of these types of procrastination manifest themselves simultaneously in one subject.
5. Academic procrastination, which manifests itself in postponing academic tasks.

Later, Milgram and Tenne, who combined different types of procrastination into two main ones, improved this classification: procrastination in performing tasks and procrastination in decision-making [6].

However, modern science has not yet developed a universal theory of procrastination, and modern psychology is inclined to believe that procrastination is an expression of an emotional reaction to planned or necessary tasks. Depending on the nature of these emotions, procrastination is divided into two fundamental types:

- "relaxed" (temporary), when a person spends time on other, more enjoyable activities and entertainment. Procrastination of such people is a form of escape from unpleasant experiences associated with doing what they put off. At first, they do not do it because they are bored, and then they look for excuses or come up with pseudo-rational explanations for their behaviour;
- "tense" (chronic), associated with general overload, loss of sense of time, dissatisfaction with one's achievements, unclear life goals, indecision and self-doubt.

Procrastination does not become an obstacle if it is temporary, and, on the contrary, it becomes a problem if it becomes chronic. Such procrastination hinders work, success, and plans. It can be the hidden onset of a psychological or physical illness. A classic example of chronic academic procrastination is the habit of many students preparing for an exam on the last day or even the night before. Chronic procrastination is inherent in students who have chosen the wrong profession and educational institution; they study without interest, hence the sleepless nights and attempts to do unpleasant tasks on the last day before tests and exams.

The analysis of scientific sources has shown that researchers consider the main causes of academic procrastination to be:

- lack of motivation to study, in cases where students enrolled in HEIs only at the request of their parents and see no prospects for future professional activities, the main purpose of studying is to obtain a diploma, etc;
- violation of the volitional sphere. Procrastinators are individuals with underdeveloped, unformed volitional processes who are unable or incapable of overcoming themselves, overcoming difficulties, etc. They do not know how to organise themselves and their time, demonstrate an increased level of personal anxiety, low self-esteem, weakness of character, fatigue;
- lack of readiness to perform a task, stress as a result of lack of confidence in one's abilities, inability to build a hierarchy of goals and values and plan one's activities. The negative impact was caused by the consequences of the pandemic, which led to a lack of direct communication with others and an excess of virtual communication, social restriction, lack of guidance and advice from teachers;

- resistance to external control or personal resistance, disobedience to the external environment. Procrastinators are convinced that their wishes are the law, and any demands on them from relatives, teachers, managers, friends, etc. cause protest and rebellion, respectively. Students are annoyed by the roles, programmes and plans imposed on them, and they put off acting on their own decisions, defending their point of view, and trying to prove their independence from public opinion, but losing time to generate their ideas;

- incorrect beliefs or a desire to increase the level of stress. The student thinks that if he puts himself in a box, he can do a much better job. Under conditions of time pressure, a person can experience mobilisation of forces, full concentration, and increased efficiency of all mental processes. After completion of the work, there is a subjectively pleasant release of tension.

- fear of future failure or fear of future success. For example, several scientists have found that more than 50 per cent of respondents have thoughts that indicate a fear of failure, but K. Ley notes that a study of the work of clinical psychologists shows that procrastinators also tend to have a fear of success. This phenomenon is often formed during school years and manifests itself in the desire to be inferior and less successful to maintain certain connections with friends and conform to certain stereotypes. This phenomenon is often formed during school years and manifests itself in the desire to be inferior and less successful to maintain certain connections with friends and conform to certain stereotypes. In this case, the individual is convinced that demonstrating more effective performance than other members of his or her reference group poses a threat of being rejected by the social environment.

This encourages the individual to postpone tasks to maintain a sense of belonging to a particular group. In addition, a person may avoid completing one task in order not to create the basis for failure in the future. Perfectionism (from the Latin - absolute perfection) is a person's desire for perfection, high personal standards, a person's desire to bring the results of any activity to the highest standards (moral, aesthetic, intellectual); it is the need for perfection of the products of one's work [7]. In addition, in psychological science, perfectionism is seen as a set of specific personal characteristics that involve setting excessively high standards and the inability to feel satisfied with the results of one's work. The personality does not accept average results, and if you take on a job, you must do it flawlessly. According to scientists, a person procrastinates to gain additional time to complete a task perfectly. However, with excessively high requirements for their activities, the likelihood of the result meeting such standards is low. The procrastinator develops an irrational belief that he or she must do the job very well. Based on this belief, the procrastinator forms principles for evaluating his activity, which often leads to the

postponement of important activities for fear of making a mistake. Thus, by procrastinating, the procrastinator gains the advantage of being able to explain failure by limited time resources, rather than by his or her incompetence or lack of necessary abilities.

J. Burka and L. Yuen identified several perfectionist beliefs that are often manifested in individuals prone to procrastination [8]. They include:

1. "All or nothing": because of one's activity, a person allows only two options - full compliance with the established requirements or complete failure.

2. "I can't lose": the individual avoids activities that involve direct competition with others.

3. "There is only one right decision": a perfectionist tends to postpone deciding to avoid making a wrong choice.

4. "You always have to act alone": the individual is convinced that delegating some of his tasks to others or seeking help to implement them is a sign of personal weakness, so in case of difficulties, they choose procrastination as a strategy to overcome them.

5. "Perfect result without effort": a perfectionist believes that all tasks should be performed with ease. When a difficult situation arises and they realise that they need to make efforts, they postpone them.

Conclusions. Thus, the determinants of procrastination can be divided into two groups:

- permanent, which are stable in time, and subject to little change;
- situational, which arise by chance and develop under the influence of the current situation.

To summarise, procrastination is a kind of emotional reaction of a person to planned or necessary tasks, a person's tendency to postpone their tasks "for later", "for tomorrow", or "for the future".

It is expressed in the desire of higher education students not to start any business, not to make decisions. There is daily (every day), decision-making, neurotic, compulsive, and academic procrastination.

Among the fundamental types of procrastination, researchers distinguish between relaxed (temporary) and tense (chronic).

Our theoretical analysis of the determinants of procrastination among university students allowed us to group them into four groups:

1. Psychological is a lack of motivation in general and for studying in particular; impaired volitional sphere; stress; various types of fear (of the future, success, failure); perfectionism; inability to organise oneself and one's time, build a hierarchy of goals and values, plan one's activities, set priorities; excessive self-confidence; laziness; helplessness; neglect of one's interests; increased levels of

personal anxiety; low self-esteem; weakness of character; lack of readiness to perform; wrong beliefs or a desire to increase the level of stress.

2. Social and psychological – a lack of direct communication with others and excess of virtual communication; external distractions; resistance to external control or personal resistance, disobedience to the external environment; unloved work, boring and unpleasant work to do; parental authoritarianism; social and family problems.

3. Pedagogical - lack of guidance and advice from teachers.

4. Psycho-physiological - health status; diseases; fatigue; temperament; neuroticism; impulsivity; low vitality.

In our opinion, timely psycho-prophylaxis and psycho-correction (if necessary) of students' procrastination will prevent a decrease in their academic performance, and development of personal and professional qualities. Moreover, in turn, it will help the future specialist to be competitive in the modern labour market. In this context, we believe that an empirical study of the relationship between procrastination and academic achievement, students' volitional qualities, its gender aspect and the development of ways to prevent and overcome this phenomenon is promising.

References:

1. Overchuk, V.A., & Kuritsyna, A.V. (2019). Teoretychni pidkhody do vyznachennya psykholohichnoho zmistu fenomenu prokrastynatsiyi [Theoretical approaches to determining the psychological content of the phenomenon of procrastination]. *Aktualni problemy psykholohiyi: Zbirnyk naukovykh prats Instytutu psykholohiyi imeni H.S. Kostyuka NAPN Ukrayiny- Actual problems of psychology: Collection of scientific works of the Institute of Psychology named after H.S. Kostyuk of the National Academy of Sciences of Ukraine*. (Vols. XI), (pp. 208 – 224). Zhytomyr: Vyd-vo ZHDU im. I. Franka [in Ukrainian].

2. Landik, A.O., & Nestoruk, N.A. (2020). «Prokrastynatsiya» yak proyav zakhysnoyi reaktsiyi orhanizmu [“Procrastination” as a manifestation of the body's defense reaction]. S. V. Kovalevskyi & Prof. Dasic Predrag (Eds.). *Suchasna osvita – dostupnist, yakist, vyznannya: zbirnyk naukovykh prats XII mizhnarodnoyi nauково-metodychnoyi konferentsiyi – Modern education - accessibility, quality, recognition: a collection of scientific papers of the 12th international scientific and methodological conference*. (pp. 82-85). Kramatorsk: DDMA [in Ukrainian].

3. Ainslie, G., & Haslam, N. (1992). Hyperbolic Discounting. In G. Loewenstein & J. Elster (Eds.) *Choice over Time*, 57-92. New York: Russell Sage Foundation [in English].

4. Sannikova, O.P. (2013). Bahatovymirna kontseptsiya osobystosti [Multidimensional concept of personality]. S.D. Maksymenko, N.F. Shevchenko & M.H. Tkalych (Eds.). *Problemy suchasnoyi psykholohiyi: zbirnyk naukovykh prats Instytutu psykholohiyi imeni H. S. Kostyuka NAPN Ukrayiny ta Derzhavnoho vyshchoho navchalnoho zakladu «Zaporizkyy natsionalnyy universytet»*. – *Problems of modern psychology: a collection of scientific works of the H.S. Kostyuk Institute of Psychology of the National Academy of Sciences of Ukraine and the State Higher Educational Institution "Zaporizhsky National University"*. Vols. 1(3), (pp. 16–21). Zaporizhzhya: ZNU [in Ukrainian].

5. Milgram, N., & Tenne, R. (2000). Personality correlates of decisional and task avoidant procrastination. *European Journal of Personality*, 14, 141–156 [in English].
6. Proskurnia, A.S. (2017). Funktsional'nyy perfektsionizm yak vlastyvist' samoaktualizovanoyi osobystosti [Functional perfectionism as a property of a self-actualized personality]. *Virtus: Scientific Journal*, 17, 35-40 [in English].
7. Burka, J.B., & Yuen, L.M. (2008). *Procrastination: Why you do it, what to do about it*. Cambridge: Da Capo Press [in English].

Література:

1. Оверчук В.А. Теоретичні підходи до визначення психологічного змісту феномену прокрастинації / В.А. Оверчук, А.В. Куріцина // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019 – Т. XI. – С. 208 – 224
2. Ландік А. О. «Прокрастинація» як прояв захисної реакції організму / А.О. Ландік, Н.А. Несторук // Сучасна освіта – доступність, якість, визнання: збірник наукових праць XII міжнародної науково-методичної конференції (11–13 листопада 2020 року). / під заг. ред. д-ра техн. наук. проф. С. В. Ковалевського і Hon.D.Sc., Prof. Dasic Predrag. – Краматорськ : ДДМА, 2020. – С. 82-85.
3. Ainslie, G., & Haslam, N. (1992). Hyperbolic Discounting. In G. Loewenstein & J. Elster (Eds.) *Choice over Time*. (pp. 57-92). New York: Russell Sage Foundation.
4. Саннікова О.П. Багатовимірна концепція особистості / О.П. Саннікова // Проблеми сучасної психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України та Державного вищого навчального закладу «Запорізький національний університет». / за ред. С.Д. Максименка, Н.Ф. Шевченко, М.Г. Ткалич. – Запоріжжя: ЗНУ, 2013. – № 1(3). –С. 16–21.
5. Milgram, N., & Tenne, R. (2000). Personality correlates of decisional and task avoidant procrastination. *European Journal of Personality*, 14, 141–156.
6. Проскурня А. С. Функціональний перфекціонізм як властивість самоактуалізованої особистості / А. С. Проскурня // *Virtus: Scientific Journal*. Montreal: CPM «ASF», 2017. – Issue 17. – P. 35-40
7. Burka, J.B., & Yuen, L.M. (2008). *Procrastination: Why you do it, what to do about it*. Cambridge: Da Capo Press.